

**RAZVOJ
PREDŠOLSKE VZGOJE
NA SLOVENSKEM**

RAZVOJ PREDŠOLSKE VZGOJE NA SLOVENSKEM

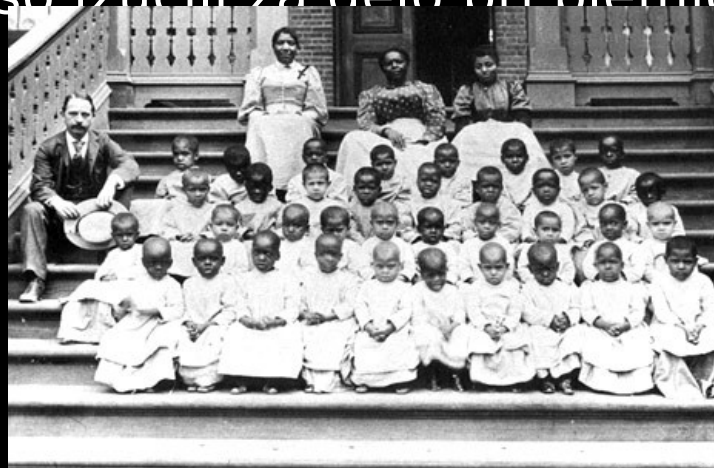
- Z razvojem industrije in vse večjim zaposlovanjem žen – mater se je pojavila tudi potreba po pr

1932 waren die Kindergartenkinder in der Bahnhofstraße untergebracht und wurden von „Tante Friedchen“ (Fr. Penzold) betreut

USTANOVITEV SIROTIŠNICE

- Omenjena je kot začetek otroškega varstva na Slovenskem, ki naj bi jo leta 1041 ustanovil bogati meščan in trgovec Pavel Berlach, ker ni imel svojih dedičev.
- V sirotišnici, kateri naj bi pustil vse svoje imetje in posestva, naj bi vzgajali sirote ter jih izučili poklica in poskrbeli za njihovo zaposlitev.
- V 18. stoletju naj bi cesarica Marija Terezija zahtevala obnovitev sirotišnic. Otroke so izučili za delo pri plemičih.

PRVO OTROŠKO ZAVETIŠČE

- Odprli so ga v Ljubljani 4. novembra leta 1834. V zavetišče se je sprejemalo otroke v starosti od dveh do šestih, pozneje do sedmih let, katerih starši so bili zaposleni.
- Vsi otroci so bili deležni verske vzgoje, učili so jih spoštovanja staršev, ubogljivosti in pokorščine.
- Ker je bila vsa skrb za varovanje otrok prepuščena dobri volji premožnejših ljudi, so bili takšni zavodi na slovenskih tleh leta 1849 samo v Ljubljani, Celovcu, Trstu in Kopru.

PRVE JASLI NA SLOVENSKEM

- V času do prve svetovne vojne so vrtci postopoma nastajali kot t.i. otroška oskrbovališča pri osnovnih šolah ali samostanih. Za otroke, mlajše od treh let, so ustanavljali jaslice ali *»strežne zavode«*.
- Obe vrsti ustanov naj bi bili brezplačni, otroci pa so tam preželi največkrat nekaj ur na dan – odvisno od

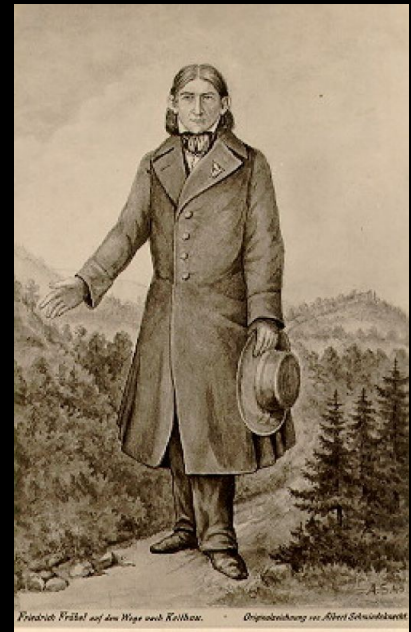
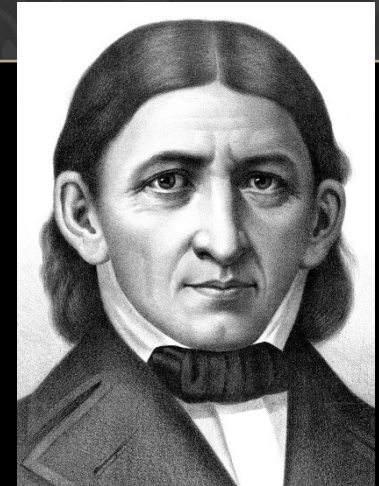
RAZVOJ VRTCA

- Vrtce kot predšolske vzgojne ustanove so pričeli ustanavljati šele v drugi polovici 19. st. po razglasitvi osnovnošolskega zakona.
- Za zgled so jim bili vrtci, kot jih je zasnoval in odpiral **Friderich Fröbel** v Nemčiji.
- Prvi otroški vrtci so bili namenjeni izbrancem, otrokom boljših družin.

FRIDERICH FRÖBEL

- Leta 1837 je v Blankenburgu ustanovil prvi otroški vrtec.
- Otroški vrtec je ustanovil kot zavod, namenjen predšolskim otrokom. Zagotovil naj bi jim vzgojo, ki jih druženjem z vrstniki in ob igri pripelje od družine do šole.
- Zavedal se je tudi nenadomestljivosti družinske vzgoje in je zato skušal vzgojno izobraževati tudi matere. Od njih je veliko pričakoval, izhajal je iz stališča da je prvih šest let najpomembnejših v človekovem življenju in da ima domača vzgoja v tem obdobju poglobiten pedagoški pomen.
- Fröbllov koncept je bil edini veljaven pedagoški koncept na področju predšolske vzgoje celo 19. stoletje tudi na našem ozemlju.
- Obstajali so tudi zasebni vrtci, ki so vključevali otroke premožnejših staršev. Pomembno vlogo pri ustanavljanju vrtcev je imela Družba sv. Cirila in Metoda, ki je 1886 odprla zavod v Celju, kasneje pa še v Trstu, na Goriškem, v Mariboru, Hrastniku in Ormožu.

VRTEC MED OBEMA VOJNAMA

Tudi v obdobju kraljevine Jugoslavije so se zavedali pomena predšolske vzgoje.

- Pod italijanskim pokroviteljstvom so otroški vrtci (*zabavišča*) spadali pod prosvetni oddelek osnovne šole, ki naj bi bili namenjeni otrokom med četrtem in sedmim letom starosti.
- Med drugo svetovno vojno je nemški okupator zapiral tudi slovenske vrtce. Z željo, da bi ponemčili slovensko Štajersko in Gorenjsko, je nemški okupator ukinil vse slovenske otroške vrtce, ustanavljal nemške, ter vanje uvajal pouk samo v nemškem jeziku.
- Povojni družbeni razvoj je zahteval, da naj se čim več otrok vključi v varstvo in vzgojo v predšolskih ustanovah, saj je žena (mati) prevzela vedno več dela v proizvodnji in družbenem življenju. Po vojni je zato število teh predšolskih ustanov hitro naraščalo.

PRAVNO-FORMALNA UREDITEV VRTCA

- Prvi in enotni program za predšolsko vzgojo na nacionalni (republiški) ravni predstavlja *Vzgojni program za vzgojo in varstvo predšolskih otrok*, ki je bil sprejet 1979. Naslednje leto so sprejeli *Zakon o vzgoji in varstvu predšolskih otrok*. V oddelkih vseh starosti so vodile skupino in izvajale vzgojno-varstveno delo po vzgojnem programu vzgojiteljice predšolskih otrok, ki so morale imeti srednjo ali višjo izobrazbo vzgojiteljske smeri.
- Danes delo v vrtcih pravno-formalno urejata dva zakona. Oba sta bila sprejeta leta 1996:
 - *Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja*
 - *Zakon o vrtcih*
- Strokovna podlaga za delo je Kurikulum za vrtce, ki je bil sprejet 1999.

VIRI

- ŽLEBNIK, Leon. 1969. Obča zgodovina pedagogike. Ljubljana: Državna založba Slovenije
- KRAJNC, Metka in Retuznik Bozovičar, Ana. 2012. V krogu življenja: Pedagogika in pedagoški pristopi v predšolskem obdobju. ModART. Velenje: Kreativni atelje in založba. ISBN 978-961-6716-04-8
- ELSCHENBROICH, Donata. 1944. Izkustveni svet predšolskega otroka: Spodbude za starše in vzgojitelje ter vzgojna doživetja v prvih letih otrokovega življenja. Ljubljana: Filargo. ISBN 978-961-93237-2-4
- Zasnova predšolske vzgoje v vrtcih [online]. 2011. Belaknjiga. [Citirano 17. nov. 2013; 15:02]. Dostopno na spletnem naslovu: <
<http://www.belaknjiga2011.si/pdf/resitve%20pss%20za%20vrtce.pdf> >.
- Koncept predšolske vzgoje v pedagoški periodiki na prelomu 20. Stoletja [online]. 2006. Pedagogika-andragogika. [Citirano 17. nov. 2013; 15:11]. Dostopno na spletnem naslovu: <
<http://www.pedagogika-andragogika.com/files/diplome/2006/2006-Bakic-Ana.pdf>
>.